

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/1., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostojna polt vrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K.; razglasi in poslano vrstica po 1 K.; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamzna šte. stena 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K., za pol leta 36 K., za četrt leta 18 K., za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K., za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklame je za list so poštnine prosto.

Upravništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/1., Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Za splošno mednarodno stavko.

Kakor smo že javili, so vse priprave za veliko mednarodno stavko evropskega proletarijata v najlepšem redu in pričakovati je z gotovostjo, da bo to ogromno protestno gibanje sijajno uspelo. Ni treba posebej poudarjati, da je v našem največjem interesu, da se akcija izvede v najširšem obsegu. Glasom najnovejših poročil bodo stavitelji vse delavske kategorije, ne izvem, če železničarje. Ustavljeni bodo vsi obrati, ustavljen bo tudi ves promet.

Antantini kapitalizem je spričo tega velikanskega gibanja brez moči. Najprej so vlade žugale, da bodo vsako tako gibanje odločno zatirale, sedaj pa že pišejo glavna glasila evropske kapitalistične reakcije, od »Corriere della Sera« do »Tempsa«, da je zaupati razsodnosti delavskih mas in socialističnih strankinih vodstev, ki bodo stavko smotreno vodili ter tako preprečili, da bi nastala večja škoda in hujše posledice. So pač kmalu spoznali, da gre takrat za resno akcijo, ki jo je treba pravočasno uvaževati ter previdno prenesti! Je pač že od nekdaj tako:

Kakor pokaže delavstvo dejarsko svojo moč, se tudi reakcionar-na politika kapitalistične družbe takoj spremeni. Reakcionarne vlade zatirajo svoje državljane, ako vedo, da niso ti politično in razredno dovolj močni. Združena akcija vsega evropskega proletarijata je pojav, spričo katerega je morala imperi-aliistična reakcija takoj spoznati svo nevarnost, ki ji preti, ter s tem marsikaj izprevideti.

Ruski boljševiki za splošno ljudsko izobrazbo.

Spodaj prinašamo članek iz ameriškega lista »Chicago Daily Tribune«, ki ga izdaja v Chicagu o- nbnena buržoazija. V tem članku se jasno vidi delo Ljennina, Trockega in njihovih soproverjenikov, da poleg močne in dobro organizirane rdeče armije delujejo z vso vnemo na polju ljudske izobrazbe. Listu poroča Frazier Hunt, ki se je mudil delj časa v sovjetski Rusiji in osebno prišel v stike z ljudskimi poverjeniki.

V ruski socialistični federativni sovjetski republiki se polaga veliko važnost na vzgojo ljudstva. Prvikrat v zgodovini dežele morajo hoditi v šolo vsi otroci od 8. do 16. leta; a tudi vsi otroci od 6. do 8. leta morajo v otroška vzgojalšča.

Sovjetski načelniki se veliko bolj odklikujejo z odgojnimi in kulturnimi delom, nego s čim drugim. To je bila njihova obljubljeni ideja za napredek ruskih množic, a oni so v resnici jako mnogo dosegli potem izobrazbe, vodeč ruske neizobražene milijone proti večjemu duševnemu razvoju. Pri vseh tovarnih se nahajajo šole za mlade in odrasle ljudi, a istočasno se prireja nebroj predavanj in kulturnih zabav v korist delavcem.

Ves šolski program temelji na splošnem načrtu ameriških javnih šol in na sistemu državnih vseučilišč. Skratka — to je prisilna izobrazba z univerzami za vse, ki pokažejo posebno sposobnost in težnje po naobrazbi. Knjige se dajejo brezplačno, a vsak otrok dobiva tudi kosilo zastonj.

Vse privatne šole so odpravljene, a vsakemu otroku do 16. leta se daje popolnoma enake ugodnosti, da nadaljuje svojo izobrazbo. Za časa carizma so imeli samo otroci bo-

stavka se vrši z namenom, da se protestira proti intervenciji v Rusiji in na Ogrskem, obenem pa tudi zato, da se protestira proti takozvanim mirovnim sklepom pariške konference. Da je nujna potreba, da se tudi Jugoslovani odločno uprejo proti temu, da bi jugoslovanske čete po želji naših vladnih mogotcev se naprej pomagale v brezmiselnem boju organizirane reakcije proti zmagoviti ruski in ogrski revoluciji, vemo vsi in zato smo tudi od vsega začetka bili odločno proti intervenciji na Ogrskem in na Ruskem. Naši slavni buržoazni politiki niso bili seveda tega mnenja. Pa se bodo še brido kesali. Dali so naše, po pet in več letni vojni izčrpane in izkrvavljene čete na razpolago evropskemu imperijalizmu, onemu imperijalizmu, ki nam na drugi strani jemlje polovico našega naroda v Primorju.

Mednarodna delavska manifestacija je tudi iz tega vidika za nas Slovence ogromne važnosti. S tem, da se ne priznava krivičnih sklepov pariške konference, se obenem dela za naše pravice i na tem polju. Ta akcija je za nas vevlačna v dvojnem pomenu: ohraniti hoče proletarijatu zmagovito rusko in ogrsko revolucijo, ki bo končno rešila ves svet, povrniti hoče na drugi strani po pariški konferenci oškodovanim narodom svoje naravne pravice. Evo zopet dokaz, da je pravična rešitev vseh sodobnih problemov odvisna le od solidarnega boja svetovnega proletarijata.

Jugoslovanski proletarijat bo zato tudi ob tej priliki izvršil svojo dolžnost.

in sedemdeset kron! Vsekakor je čudno, odreči uslugo svojemu možu, ki si hoče ustvariti bodočnost, ki bo skrbel za ženo, ako ne bo sama ničesar več imela; ne glede na to, da so njeni interesi zvezani z njegovimi.

Slednjič se je udala. Dovolila mi je v srednje vrednih akcijah, posojilo, cenjeno na triti- sočetsto frankov.

S tega časa je menila, da je moja dobrotnica in pozneje je oznanjala vsakemu, kdor jo je hotel slišati, da je zasigurala malo karjerno, žrtvujoč mi svojo doto! Kot bi ne dal že prob svojega talenta, prav tako kot dramatik, kakor tudi kot novelist, predno sem to spoznal. Toda v nekakšno naslado mi je, stati pod njo in ji vse dolgoletni svoje življenje, svojo srečo, svojo bodočnost!

V najini zakonski pogodbi sem zahteval ločitve posesti, zlasti ker njene denarne zadeve niso bile urejene. Baron je bil njen dolžnik; mesto pa da bi ji plačal v denarju, ji je bil pri nekem posojilu za poroka. Vzlic sredstvom, s katerimi se je hotel očuvati tega, sem bil zjutraj po svoji poroki pozvan v banko, da sem tudi jaz porok za tisto vsoto. Zaman sem se upiral; banka ni pripoznala moje žene za plačilno zmogljivo, ker je s svojim drugim zakonom postala zopet minorana. V svoje največje ogorčenje sem bil prisiljen, podpisati poročstvo, zapisati svoje ime poleg baronovega.

Ko bi bil tedaj vedel, kaj sem storil! Ampak bila me je sama lahkoverna proprostost!

gatinov v resnici, dobro priliko za učenje, a obenem s prihodom revolucije se je pojavila potreba izobrazbe, kateri se je moralo zadovoljiti.

Zelo težko je predočiti Amerikancu, kako veliko je bilo to hrepenenje po izobrazbi pri najubožnejših razredih, pri neobrazehi kmetih in delavcih. Ti so nezavestno čutili, da ne bo njihov položaj brez naobrazbe znano zboljšal, in tako so za časa carizma največ sanjali o enem: kdaj pride čas, ko dobijo vsi enako možnost in priliko do izobrazbe. Boljševiki delajo ravno v tem znislu.

Naš proračun za izobrazbo znaša to leto 7.000.000.000 rubljev — je rekel Lunačarski, poverjenik za uk. — Preteklo leto smo ustanovili 7.000 temeljnih šol na kmetih. Ravnotako smo ustanovili 3.000 šol za drugi razred in 12 šol za višjo izobrazbo, pet vseučilišč in visoke delavske univerze. Predno smo vse to dosegli in predno smo v šolah izdelali načrt in red, smo prišli v nasprotje z mnogimi težkočami in neprilikami. Pred vsem nam je manjkalo — kurjave; potem smo prišli na velike težkoče v svoji težnji, da otrokom preskrbimo brezplačno kosilo, a nekoliko časa nismo mogli niti preskrbeti vse otroke z brezplačno obleko.

Zelo mnogo skrbimo tudi za strokovno izobrazbo. Stvari povoljno napredujejo, a mnogo naših idej ne moremo uresničiti, predno ne pride do mirovnega stanja. Pomanjkanje obuvaj in obleke je n. pr. vzrok, da velik procent otrok ni mogel prihajati v šolo.

Manjkalo nam je papirja za tiskanje knjig, a ravnotako smo se morali tudi v mnogih drugih področjih zadovoljiti z omejenim delom. Toda mi dajemo narodu izobrazbo — to je poglavito.

Pred časom sem se udeležil otvoritve delavskega vseučilišča v Moskvi. Pri zbranem ljudstvu se je v resnici opazalo veselje in gimjenost. Bili so večinoma delavci in delavke, a ravnotako tudi vojaki rdeče vojske, ki so bolj opazovali, kako se uresničuje njihova misel o vsesplošni izobrazbi. Ob govorniškem stolu je bila četvorica: trije delavci in en intelektualec z belim ovratnikom. Igrali so v drami — v drami, ki je nova za Rusijo, a stara za Amerikance.

Ta univerza bo imela več fakultet in bo izgledala ko pravo vseučilišče. Več predmetov bo imelo praktični pomen. Vse se utelesuje tako, da odgovarja življenjskim potrebam dijaka in da ga pripravi za življenje. Iz vseh krajev sovjetske Rusije se bo pošiljalo dijake na univerze, katere zberejo krajevne oblasti. Dijaki

matral sem za pravilno vse, kar bi takšen boljši človek storil na mojem mestu.

Nek večer, ko sem sprejel v svoji sobi enega svojih prijateljev, naju je obiskal baron. To je bil njegov prvi obisk po najini poroki. Da je prišel moj prednik k meni, se mi ni zdelo baš okusno. Ker pa se ni plašil pred svojim naslednikom, sem napravil dokaj prijazno lice. Ko sem spremlil svojega tovariša v predsobni, nisem smatral za potrebno, da bi ga predstavil baronu. Zavoljo tega sem dobil pozneje od svoje žene ukor, ki mi je predbacivala neotesanos. Odgovarjal sem, da ona in baron ne poznata takta.

Razvnel se je pravi pravcati prepir, v katerem me je imenovala tepca. Beseda je dala besedo in pričela sva govoriti o izvestnih stikah, ki sva jih vzela iz baronove hiše in so zdaj krasile moje stene. Zahteval sera, da jih takol vrneva.

Darila, mi je odgovorila žena, ni moči vračati, ne da bi bil darovalec užaljen. Saj je tudi on obdržal darila, ki si mu jih ti podaril, v znak prijateljstva in zaupanja.

Ta prikupna besedica »zaupanje« me je porazila. V tem trenutku mi je pala v oči mobilila, ki je vzbudila v meni neprijetne spomine.

Odkod je prišla k nama ta pisalna miza?

kom se povrnejo vsi stroški za čaj, dokler obiskujejo šolo.

Ta šolski zistem ne odpravi staro moskovsko univerzo, kar pomeni, da ostane stara izobrazba, a poleg nje se odpirajo šolska vrata vsem, posebno delavcem, katerim se je preje odrekala prilika, obiskovati visoke šole.

Ne more se v ničemer ugovarjati temu poskusu Rusov, da pride do čim večjega kulturnega razvoja. Za delavski narod so določena tudi posebna gledališča, ustanovljeni so novi muzeji in galerije slik in v vseh vladnih časnikih se nahajajo razglasi o brezplačnih predavanjih in delavskih zabavah.

Bil sem v več takih sovjetskih gledališčih ter sem bil zelo iznenaden, ko sem videl, s kakim razume-

vanjem obiskuje ta delavni narod vsa ta gledališča. Pravi delavci gre- do tja s svojimi družinami, a kdor želi, more obdržati klobuk na glavi, kar stori vsled mrzlega vremena. Deset drugih gledališč je odprtih za storo in novo buržoazijo.

Vsaka velika rokodelska organizacija prevzame več sedežev v sovjetskih gledališčih ter jih deli za- stonj ali prodaja delavcem po zelo nizkih cenah. Vseh sovjetskih gleda- lišč v Moskvi je sedem, a ta so po- stala posebna središča družabnega življenja delavskih množic. Ljudje, ki so preje zapravljali večere v krč- mah in trosili svoj denar za žganje, hodijo sedaj v gledališče, ter zelo spodobno poslušajo stare operne arije ali pa najboljše ruske pre- stave.

Veliki železničarski shod

se vrši v petek, 18. julija ob 7. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union.

DNEVNI RED: Preganjanja na železnici in vladni odgovor; železničarske zahteve v Narodnem predstavništvu. Železničarji, pridite vsi!

Zaupniki, pozor!

Izvrševalni odbor vabi vse zaupnike in odbornike vseh strankinih organizacij (političnih, strokovnih itd.) ter ožji in širši majski odbor na

sestane

ki bo danes ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih v Mahrovi hiši. Nihče naj ne manjka!

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija. Novi bankovci. LDU. Belgrad, 15. Sem so došli novi bankovci, ki se bodo zamenjali za krome. Kmetje za rešitev agrarne reforme. LDU. Osijek, 15. Jutri odpotuje v Belgrad velika deputacija seljakov

viroviške županije pod vodstvom velikega župana Šaja. Deputacija, ki jo sprejme v avdienci regent Aleksander, bo prosila za kar najh- tretjšo rešitev vprašanja agrarne re- forme, ker se seljaštvo radi postop- panja nekaterih krogov pri tem vprašanju vznemirja.

— To imam od svoje matere! Govorila je resnico, toda pozabila je pri- staviti, da je romala preko stanovanja njenega prvega moža. Koliko pomanjkanje nežnosti, kako slab okus, kolika neprevidnost naprav moji časti! Se je li zgodilo to namenoma, da bi me ponižala v očeh ljudi? Sem se li uel v past, ki mi jo je nastavila megera?

Ne da bi se zagovarjal pred njeno peklen- sko logiko, sem se udajal na milost in nemilost, prepričan, da mi mora njena fina vzgoja služiti kot voditeljica v vseh dvomljivih sluča- jih, ko bi odpovedala moja naobrazenost. Imela je za vse primeren odgovor. Baron baje ni kupil nobenega predmeta za gospodinjstvo. Vse je njena last! In ker baron ni v tem našel nič slabega, da obdrži opravo moje žene, la- hko vzamem brez pomisleka vse predmete, ki so last moje lastne žene!

Zadnji stavek: »Ker baron ni našel v tem nič slabega, da obdrži opravo moje žene«, me je navdal z živahno zadovoljčitvijo. Ker so bile slike, ki so visele v mojem salonu, dokazi vi- sokega zaupanja in so izpričevale idealni zna- čaj naših odnošajev, so ostale na stenah; da, bil sem tako naiven, da sem čutil posebno ve- selje, ako sem radovednežem, ki so povpraše- vali po tem, povedal ime onega, ki mi je bil po- daril te pokrajine.

Da sem jaz tedaj vedel, da imam jaz, me- žčanski sin, dovolj takta in dobrega okusa, ta

LISTEK.

August Strindberg: Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.

(Dalje.) Ona stoji precej v ozidju in se ne vmešava v gospodinjstvo; vsaj kakor je meni znano ne in to je malo, kajti velika dela, ki sem jih pričel, me tako popolnoma okupirajo, da nič ne slišim. Vendar pa se mi zdi, da si izposoja od moje žene manjše vsote; temu nimam ničesar dodati, dokler ni nekoga dne vzela dela srebr- nene in je v zastavljalnici zastavila záse.

Zdaj šele se drznem Mariji z vsem respek- tom pripomniti in ji dati umeti, da smatram to- celo v dotanlem sistemu, za malo umestno to- varištvo. Meni, njenemu možu, njenemu drugu, ki sem v zadregi in zadolžen, bi kaj takega ne bilo dovoljeno.

Ker je drugim dovoljeno, ji pravim, sta- viti nate prošnje take vrste, te prosim, da mi posodiš svoje vrednostne papirje; tudi jaz jih nameravam zastaviti. Ugovarjala je, da stoji papirji trenutno tako nízko, da niso nič vredni, torej jih tudi ni moč prodati. Razuntega ji ni drago, da bi trgo- vala s svojim možem.

Pač pa s prijateljico, ki ne more nuditi nikake sigurnosti, ki živi z letno pokojnino pet-

Intervencije pri vojnem ministru.

LDU. Belgrad, 15. Včeraj so narodni poslanci Sukrija, Kurtovič, dr. Andjeljovič in dr. Caldarevič inter-

Voini poškodovanci za svoje pravice.

LDU. Belgrad, 15. Društvo vojnih poškodovancev je izročilo narodnemu predstavnstvu resolucijo, ki je bila izročena tudi narodni vladi. Ministrski predsednik Protič je obljubil, da posveti vlada temu vprašanju največjo pozornost. Enako je obljubil predsednik narodnega predstavnštva dr. Pavlovič.

Po svetu.

Niti dobli zaupnico.

LDU. Berlin, 16. (DunkU.) »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: Zbornica je včeraj ministrstvu Nittlevemu z 257 glasovi proti 111 izrekla zaupanje.

MIROVNA KONFERENCA IN MADŽARSKA.

LDU. Belgrad, 15. »Dan« javlja: Mirovna konferenca je sklenila, da Madjarov ne pozove k razpravljanju. Mirovni pogoji bi budo stavljeni v okvirju pogodbe z Nemško Avstrijo. Z Madjarsko se v obče ne bode razgovarjalo, ker Madjarska ni bila nikdar samostojna država, nego le del avstro-ogrske monarhije.

Valutna reforma v Poljski.

LDU. Dunaj, 15. (ČTU.) »Reichs-post« poroča: »Kurier Codzienny« javlja, da poljski finančni ministar Karpinski pod pritiskom galickih poslancev za enkrat ne bo izvedel valutne reforme, pač da jo bo skušal izenačiti. Za sedaj se bodo krone in marke zamenjale za goldinarje, pri čemer bo krona vredna 35 grošev.

Nemški uradniki nočejo biti pod Poljaki.

LDU. Nauen, 15. (Brezzično.) Na ozemlju, ki ga Nemčija mora odstopiti Poljski, je pretežna večina uradnikov izjavila, da noče prestopiti v poljsko službo.

Nizozemska švic.

LDU. Bern, 15. (DunkU.) »Švicarska depesna agentura« poroča: Nizozemsko poslaništvo je oddalo švicarskemu političnemu departamentu noto, v kateri je izrecna izjava, da nizozemska vlada pripoznava Švico kot obrežno državo Rena z vsemi s tem zvezanimi pravicami in predpraviciami.

BELGIJSKI DELAVCI.

LDU. Bruselj, 12. (DunkU.) — Zakasnelo. Belgijski delavski sindikat naznanja, da se ne bo udeležil 24. urne protestne stavke dne 21. t. m.

Obsodbe turških paš v Carigradu.

LDU. Carigrad, 12. Agence Havas poroča: Vojno sodišče je Talsat pašo, Enver pašo in Džemal pašo obsodilo in contumaciam na smrt in Musso Kijassim efendijo, bivšega šejka ul Islam, kakor tudi bivšega finančnega ministra Djevid beja na petnajstletno prisilno delo. Druge obtožence so oprostili.

instinkta, ki se nahajata celo v najnižjih razredih in takozvanim boljim ljudem je prečesto nedostajata, czlie firnežu, s katerim so popleskali svojo rovtarsko naturo! Da sem vedel, kakšni ženski sem bil zaupal svojo usodo! Toda jaz tega nisem vedel!

IV.

Komaj je zapustila Marija otroško posteljo, ki jo je obsodila za nekaj časa v samoto, je začutila v sebi željo, da se razgljbe.

Tekala je v gledališča, pod pretvezo, da zbira študije; posečala je javne veselice, dočim sem tičal jaz doma in delal. Ker lo žiti naslov poročene ženske, so se ji odpirali vsi krogi, ki so se ji ločeni zaprli. Rada bi me vodila s sabo, kajti menda napravi slab vtis, da nikoli ne vidijo njenega moža. To poslednje me ni ogrelo. Zanašajoč se na svojo osebno prostost, ki sva se jo ustno dogovorila med sabo, sem ji dovoljeval sleherno samostojnost in jo pustil hoditi, kamorkoli ji je ugajalo.

— Nikoli ne vidiš z mano moža, je poujavljala.

— Razumeli ga bodo! sem odgovarjal. Skratka, mož je postal zanjo kot nekaka psovka, in žena se je privadila, da gleda nanj od zgoraj dol.

V teh samotnih urah, ki sem jih prebil doma, sem pisal svojo etnološko razpravo, ki bi posnešila moje napredovanje za knjižničarja. Dopisoval sem si z učenimi avtoritetami v Parizu, Berlinu, Petrogradu, Pekingu, Irkut-

Francozi v Bolgaciji.

LDU. Belgrad, 15. Iz Pirota javljajo, da je poveljnik francoskih čet v Sofiji general Cretien kaznoval sofijski list »Zarja« s prepovedjo, da ne sme 3 dni iziti in sicer radi napadov, ki jih je prinašal list proti Srbiji. Tudi šef cenzure mora odstopiti.

Profesor Foerster o krivdi vojne.

LDU. Nauen, 15. (Brezzično.) Bavarski poslanik v Bernu, profesor Friderik Viljem Foerster, razpravlja v uvodnem članku lista »Berliner Tageblatt« brez pridržka o zločinu in pogreških, ki jih je zakrivila nemška armada v Belgiji in v severni Franciji, vztraja pa pri trditvi, da ne more biti govora o tem, da je krivda edinole na strani Nemčije, marveč pravi, da je krivda Nemčije neločljivo v zvezi s progressi, ki so jih zakrivila druge evropske države v daljni in bližji preteklosti.

Letalske nagrade.

LDU. Lyon, 16. (Brezzično.) Kakor javljajo iz krogov ameriškega aviačičnega kluba, je razpisanih za 642.000 dolarjev nagrad, ki se bodo razdelile pri devetih letalskih tekmah. Tekmovalne polete nameravajo prirediti iz Anglije preko Francije v Ameriko, iz Portugalske v Brazilijo, iz Anglije v Avstralijo, iz New Yorka v Pariz in v Ameriko preko Tihega oceana do Daljnega Iztoka.

Veliki vojni spomenik.

LDU. Lyon, 15. (Brezzično.) Medzavezniški odsek, ki ima nalogo, izvršiti vsa pripravljana dela za spomenik, ki bo ovekovečil svetovno vojno in zmago zaveznikov, je dokončal svoja dela. Odsek je stavil predlog, naj se ustanovi v Belgiji mednarodno mesto, ki bi predstavljalo višek popolnosti v stavbnem pogledu in bi obenem bilo središče razumnosti. Mesto naj bi se nevtalziralo ter bi tako prišlo v prvi vrsti v poštev kot definitivni sedež zveze narodov.

Nemško-avstrijska socijalna demokracija in komunizem.

Problem demokracije in diktature, o katerem se tako mnogo razpravlja po listih in napram kateremu mora zavzeti vsaka socijalistična stranka jasno stališče, je bil v ent zadnjih števil »Arbeiter Zeitunge« na pomembni način rešen.

Osrednje glasilo nemško-avstrijske socijalne demokracije na Dunaju, ki je drugače s komunisti v hudem boju, sodi teoretično o boljševizmu in diktaturi proletariata zelo povoljno. Piše med drugim: »Buržoazija, ki je še pred enim letom pri vsakem koraku nasprotovala demokraciji, zatira danes diktaturo proletariata v imenu in pod praprom demokracije.

Razredne razlike se morejo v času neznosnih pogojev gospodarskega življenja tako povečati, da mora demokracija pasti in potem ni druge izbire, kakor diktatura buržoazije ali diktatura proletariata. Buržoazija imenuje boljsevike izdajalce načel meščanske revolucije. Toda to ni pravo. Komunistična država ni država meščanske, ampak proletarske revolucije. Zato ne more socijalna demokracija — kakor ji to buržoazija dnevno priporoča — pod okolščinami odklanjati diktature v vseh

deželah in v vsaki dobi. — Pri tem zavzema »Arbeiter Zeitung« tudi kritično stališče napram dunajskemu komunizmu. Pravi: »Komunistično gibanje je proletarsko gibanje. Nas združuje z njim razredna enakost in skupen cilj. Loči nas pa od njega doktrinarizem, ki smatra metodo, katera se more uporabiti le pod gotovimi pogoji, za edino zmožno, za edino pripustno v vseh slučajih.

Protj komunizmu se ne smemo vesti reakcionarno, ampak kritično. Nič bi nam ne pomagalo, ako bi se združili proti temu proletarskemu gibanju z meščani. Moramo se pa varovati, da ne postanemo žrtev njegovih načrtov, ki bi mogli pri sedanjih mednarodni oslavitvi gospodarskega življenja proletarskemu razrednemu boju škodovati.«

S tem priznava osrednje glasilo nemško-avstrijske socijalne demokracije, da je tam, kjer zlorabljajo metode demokracije, kjer ni mogoče z njeno pomočjo izpremeniti sedanjega gospodarskega zasebno-kapitalističnega družabnega reda, nujno potrebna diktatura proletariata. Toda tam, kjer gospodarski pogoji še niso zreli, kjer buržoazija in koalicijska še nista propadli, pomenja praktično izvajanje komunizma na vsak način veliko nesrečo ravno za proletarijat.

Nemški neodvisni socijalisti 21. julija.

LDU. Berlin, 16. (DunkU.) Vodstvo neodvisne socijalistične stranke Nemčije pozivlja revolucionarni proletarijat Nemčije, naj se dne 21. julija z velikimi manifestacijami pridruži svetovnemu proletariatu in demonstrira na zborovanjih in obhodih za mednarodno solidarnost za skupni boj za osvojitve politične moči, za misel svetovne revolucije in socijalistično osvobodjenje.

Italijansko-francoske diplomatske kolobocije.

Dolgo so skušali prikrievati oficijelni krogi, zlasti francoski, široki prepad, ki je že zdavnaj zijal med prijateljstvom teh dveh dežel. Še-le ob padcu Sonnina, ki je bil oče te zveze, so začele padati maske in začelo se je pisati odkrito — ne samo v italijanskih listih — tako odkrito, da se je samo čuditi, da se je dalo vse to, tako dolgo prikrievati.

Ker pa v Italiji niti ne vedo natančno, kdo je praprav pripeljal deželo v to desolatno situacijo, so v začetku zmerjali vseprek, Francijo, žurnalistiko, delegacijo in Sonnina. Zanimivo je zlasti, na kako prisrčen način se je poslovil »Secolo« od Sonnina: »Sklenil je londonski pakt, zavlačeval napoved vojne Nemčiji, delal protisrbsko politiko in je v decembru 1916. skoro razbil aljanco v Atenah, ker je podpiral Konštantina proti Venizu; vstavljal se je odpošiljavti italijanskih čet v Makedonijo, nikdar ni hotel slišati o razbitju Avstrije in se upiral rimskemu paktu; po strani je gledal zavzezniške čete na naši fronti, z eno besedo, vsa štiri leta vojne se je zdelo, da ne misli na nič drugega nego na svoj ozkl in nezaupni narodni egoizem.«

Francije pa si je privoščil »Resto del Carlino«: »Usodepolna ura za Italijo prihaja, ura ko bo po vsaj začasnem obračunu s premagano Nemčijo predložila račun zmagovlita Italija. Povedati je treba zaveznikom, da ni nobene odločitve, dokler ni re-

šeno vprašanje Italijanskega miru. Vkljava latije, ki je velika danes, bo jutri večja. Od zaveznikov je odvisno, če bo ta sila njih prijateljica ali sovražnica. Italija je danes edina veselisa — Francozi vedo to — ki ima armado, ki je materijelno in duševno zdrava in ki edino lahko pastane takoj strašno politično središče vseh narodov, ki jih teži anglosaksonski mir ...«

To je bil mig s kolom in jasno je postalo, da bo izzval profidgovor, ki ga Italija v svoji nevrasteniji ne bo vesela. Z ozirom na silo italijanske armade je odgovoril maršal Haig in rekel dobesedno: »Italija ni naredila kaj prida v vojni in je bila po kobariškem porazu zaveznikom v breme«. Po politični strani sta Italijancem prav odkrito odgovorila Pertina v »Echo de Paris« in Gauvain v »Journal des debats«, ki piše: »Ne, ne bomo žrtvovali nobeni kombinaciji naših slovansko-anglosakšnih zvez. Kakor je izjavil včeraj Clemenceau v Saint-Quintinu bo živela naša zveza z Ameriko in Združenimi državami tudi po vojni, tvorila bo os naše diplomacije. Anglija in Amerika sta nam prilitehi na pomoč, ne da bi bili stavljal pogoje in barantali. Ze vsled tega jim moramo ostati zvesti. Kaj bi počeli, če bi stali sami z Italijani proti Nemcem? Italijanski časniki nam povedo jasno: Plačati bi morali vsak korak, vsako intervencijo. Gospod Giolitti pa bi triumfirai. Proti sebi pa bi imela vse narode, ki nam zdaj zaupajo, in so se vojskovali za nas in imajo iste ideje kot Francija.«

Tako opleta uradna Italija okrog sebe kot slepec s palico in menda sama pričakuje, da jo reši 21. julij iz te situacije, iz katere je ne more rešiti italijanska vlada. — P. P.

Dnevne vesti.

Ta je lepaj

Včerašnjaj »Narod« se je končno oglasil vzagorsko-ljubljanski ovadski zadevi. Dela se silno začudenega, skoro niti ne ve, da je bila v našem listu objavljena ovadba načelstva JDS na državno pravdnštvo. Poznomo te polemčne metode. »Narod« bi pač rad odgovoril in branil svojo stranko, če bi ne bila vmes ona nesrečna pisana in podpisana ovadha, ki se ne da več spraviti iz sveta. Zato pa govori o nekih denaricijantih v naši stranki ter operira z navadno prislovico o lastnem pragu. Prosimo za imena! Naj govori odkrito. Nimamo navade prikrievati ali braniti ovadhu. Če se nahaja taka kreatura v naši stranki, bomo z njo takoj obračunali. Obenem naj nam »Narod« tudi pove, kako misli o večkrat omenjeni ovadbi načelstva JDS ter če jo odobrava ali ne

Opomba.

Na vprašanja podpredsednika deželne vlade gosp. dr. Žerjava objavljena v torkovem »Narodu«, odgovorimo v posebnem članku jutri.

Za ureditev delavnega časa gostilničarskih uslužbencev.

Iz krogov gostilničarskih uslužbencev nam pišejo: Deželna vlada je 10. t. m. dovolila gostilničarjem, da se podaljša policijska ura do 11. ure zvečer, ter točenje alkoholne pijače dopoldne.

Gg. gostilničarje vprašamo, kaj mislijo z našo spomenico glede ureditve delavnega časa ter zvišanja plač? Spomenica je bila zadržugi iz-

ročena že 12. aprila t. l., do danes pa še ni rezultata. — Gg. gostilničarjem se gre samo za večjo prodajo pijače in za večji dobiček, za uslužbenca pa, ki morajo delati od sedme ure zjutraj do polnoči, ne brigajo prav nič. — Zahtevamo ureditev delavnega časa, ki naj znaša največ 12 ur dnevno. Vsi delavci in uslužbenci imajo urejen svoj delavni čas, samo gostilničarski uslužbenca ga še nimajo. — Pozivljamo obrtno oblast, da tukaj nemudoma napravi red. Po kavarnah se o sobe večkrat menja. To hočemo tudi mi. — Nadalje pozivljamo deželno vlado, oziroma policijsko oblast, da poseduje v tem, da se mladotelnih delavcev oziroma delavice ne uslužbuje čez deveto uro zvečer. — Nadomestni počitek v iznosu dveh oziroma treh ur v mesecu, ki ga dobe služkinje in natakarice, je odpraviti, ter vpeljati tedenski nadomestni počitek za vse uslužbence.

Beležimo končno obžalovanja in obsojanja vredne slučaje, da gostilničarji ali restavrateker sprejemajo od gostov napitnice, kot se to nekje v Ljubljani dogodilo. Organizacija naj tu krepko poseže vmes.

Interpelacij v ljubljanskem občinskem svetu.

V torkovi seji ljubljanskega občinskega sveta je opozoril občinski svetnik sodrug Tokan podžupana na nedostatke v pekovski obrti. V Ljubljani imamo 36 pomočnikov brez dela; med njimi so tudi družinski očetj. Razmere v tej obrti so nezdrave. Celov v mestni pekarni zaposlujejo delavce, ki niso kvalificirani, in to mladostne za nočno delo, kar pa obrtnemu redu ni dopustno. S tem se pa tudi jemlje zaslužek kvalificiranim delavcem, ki veliko težje najdejo drugod zaslužek kakor nekvalificirani delavci. Menim, da se mora vsekakor dati prednost izučenim delavcem. Dalje se je ugnezdila v Ljubljani navada, da pečejo različni nepeki kruh doma ter ga prodajajo po stojnicah. To je iz dveh razlogov neprimerno. Prvič se jemlje s tem zaslužek pekarni in njih delavcem, drugič pa se ti zakotni peki odtegnajo vsakršni zdravstveni kontrole, kar nikakor ne moremo odobravati. Če se prodaja kruh na stojnicah, kaj pa tudi ni prav primerno iz zdravstvenih ozirov, naj ti prodajalci jemljejo kruh pri pekih. — Po tej interpelaciji vpraša občinski svetnik sodrug Kocmur podžupana, v kakšnem štadiju se nahajata prošnji mestnih delavcev in pekarskih pomočnikov mestne aprovizacije; priporoča, da se prošnja ugodi v polni meri, ker so v njih izražene zahtevke povsem opravičene. — Podžupau je obljubil, da poda pojasnila na prihodnji seji. — O teh dveh interpelacijah ljubljanski dnevnik niso poročali, ker nimajo interesa na izboljšanju delavskih in obrtniških razmer.

Resnici na ljubo.

Po razpadu Avstrije je prosilo večje število železničarjev, zlasti oni, ki so bili Nemci, ali ki so imeli Nemko za ženo, za premostitev, to pa radi tega, ker so se bali persekucij. To se je dogajalo v oni dobi, ko se je bilo opravičeno bati, zlasti na deželi, razbesnela šovinizma. V istem času je prošil tudi Slanovec, da se ga premosti (njegova žena je iz Kočevja). Meseca januarja 1919 je bil Slanovec tudi premeščeni in sicer na Dunaj. Slanovic je pa

toval, naj se ne druži s temi okuženimi in malimi, ker naju navdajajo z malodušnostjo in nana ropajo potreben pogum.

Dosegel sem s tem, da me je nazivala zasmehljivo »aristokrat«.

— Gotovo sem aristokrat, sem ji rekel, toda v tem smislu, da stremim po višinah, po višinah talenta namreč, in ne po krtnah takozvane titulante aristokracije. To pa me nikakor ne ovira, da ne bi občutil vsega trpljenja razvedovancev.

Ako se danes vprašujem, kako sem mogel leta in leta preživeti v sponah ženske, ki me je šcipala, me vlekla za lase, kradla mi s svojimi prijateljicami in s svojim psom, pripisujem to svoji skromnosti, svoji asketski filozofiji, ki me uči, da ne smem jemati ljudi preveč strogo, zlasti pa svoji ljubezni. Ljubil sem jo tako zelo, da sem ji postal nadležna, kajti že nekolikokrat mi je dala čutiti, da jo moti moja viharav narava. Toda v trenutkih, ko me je ljubimkalko sem položil svojo vročo glavo v njeno naročje, ko so se njeni prsti poigravali z moj levjo grivo, je bilo vse pozabljeno, vse odpuščeno; bil sem srečen in sem ji nesrametno priznaval, da je ne morem pogrešati, da vidi moje življenje na niti, čija klopčič drži ona. In polagoma se je vživela v veri, da je bitje višje vrste. Vsled tega optičnega varanja, ki ga je povzročalo to, da sem se prostovoljno ponizoval pred njo, sem postal dete v hiši, in sicer tako zelo, da se mi je bližala samo laskaje.

S teh dob sem bil ves v njeni oblasti: in

ona se ni pomišljala, zlorabljati to oblast. In sicer v že prav kratkem času.

Ko je prišlo poletje, se je odpeljala Marija s služkinjo na deželo. Da ji ni bilo treba biti sami tek in celega tedna, ko me je zadrževala služba v knjižnici, je vzela svojo prijateljico k sebi na hrano in stanovanje; vzlic moji bojazni, da ji ne bo moči plačevati in kljub temu, da so bila najina sredstva omejena. Toda Marija je ravnala z mano kot z »slim duhom« in je zatrdjevala, da mislim o vsakem vse najslabše... Skratka, udal sem se, da bi se izognil najhujšim neprimlikam in prisiljenemu celibatu. Udal sem se ... žal! kot vedno.

Zveč cel teden sam in v celibatu, sem pozdravil vsako nedeljo liki sveti sabat. Z radostnim srcem stopim na vlak, potulem nato pol ure v žgoči soparici, noseč s sabo steklenice in zaloge za teden dni. Po poti se veselim ob misli: Čez kratak hip mi prihiti Marija naproti, z razprostrtimi rokami, razpuščenimi lasmi, cvetočim obrazom, vsa zopet zdrava v dobrem zraku. V duhu že okušan ob pravem času pripravilen obed; kajti razum kave za zjutraj nisem še ničesar užil. Nazadnje zagledam sredi snrek, ne ob robu jezera znano žensico. Istočasno opazim Marijo in njeno prijateljico, v svetlih oblekah, kako se plazita v kopalnišče. Z vsjo silo svojih plinč sem zaklical. Morale ste me čuti, ker se nahajate v okrožju mojega glasu. Toda pospešili ste svoje korake, kot da bežite pred mano in ste planili v kopalnišče. (Dalje prih.)

tež premestitvi ugovarjal, češ, on ni prošil, da se ga premesti na Dunaj, marveč po možnosti v Ljubljano ali pa v Trst. Namesto premestitve v Ljubljano je pa dobil 2. t. m. od občine obvestilo, da mora v 24. urah zapustiti Borovnico z ozirom na javni mir. Jaz sem nato posredoval v Beogradu pri ministru g. Pribičeviću, ki je to počelje tudi ustavit. V polno razjasnitev cele zadeve bo zadosti, če povem, da je gosp. inženir Šega, Slanovičev prijatelj in da je brzkone to »prijateljstvo« v zvezarski zvezi s tem preganja-jem, Slanovič se odpelje na Dunaj, da protestira proti takemu postopanju. To odgovarja resnici in nič drugega.
J. Kopač.

Načelstvo JDS o valutnem vrašnanju.

Načelstvo JDS se je v včerajšnji seji obširno pečalo z načrtom ministristva glede razširjenja delovanja Priv. Narodne banke Kraljevine Srbiije na celokupno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Uvažuje resolucijo, ki jo je sprejel glavni zbor zaupnikov JDS 6. t. m., je načelstvo prišlo do tega zaključka:

1. da se mora rešitev valutnega vrašnanja vršiti samo potem zakona, sprejetega od Narodnega predstavnštva. Pri tem bi trebalo upoštevati, da nikakor ne gre nalagati izgube samo onim, ki bodo slučajno v momentu izmenjave imeli stare papirne krone, ampak da je to breme tako težko, da se mora sorazmerno naložiti na imovino vseh vrst; menimo pa, da bi ne bilo pravično, da bi naši državljani, ki biva-jo v Srbiji in Črni gori, morali nositi tako breme za avstro-ogrski denar v pokrajinah, ki so bile podrej del avstro-ogrsko monarhiije.

2. Naša država mora dobiti čimprej enotni denar. Zato treba ustano-viti novo enotno Narodno emisij-sko banko, ki se bo pečala po načelo vseh velikih evropskih emisij-skih bank samo z izdajanjem ban-skih kovcev in drugega denarja ter z regulacijo kreditne in devizne politike.

Uvidevamo nujnost regulacije naše valute z ozirom na žetev in na okolnost, da nam bodo Avstrija in Madžari v kratkem vračali naše terjatve in depote in proti na ta način še v večji meri kakor dozdaj import potvorjenih jugoslovanskih žigosa-nih kron. V sled tega nujno pripravo-čamo, da se brez odloga izvrši bilje-govanje jugoslovanskih kron. Obenem se mora pripraviti vse potrebno za ustanovitev nove emisijske banke in izdajanje nove valute ter se naj o projektu pred sprejetjem v Narodnem predstavnštvu zaslišijo čim najširji faktorji celokupne naše države.

Slovenska Bistrica pred novo poplavo.

Vsled neprestanega deževja pre-tli Slovenski Bistrici nova katastro-falna poplava. Gorski potok Bistrica je zopet na mnogih krajih prestopil struge, tudi v neposredni bližini me-sta. Obenem je v bližini hiš izstopil drugi potok Ležnika, ki je narasel tako visoko, da so niže ležeči kraji kakor Čegelnica že odtrgani od pro-meta. Tako so n. pr. danes dopolndne iz Čegelnice poslali v mesto po zdravniško pomoč. Konj je brodil do vratu v vodi. Opozarja se, da je ta glavna tržaška cesta za promet z avtomobili nesposobna. Oba potoka pa sta v nižini povzročila velika le-zera, ki je preplavilo vse polje ter posamezne hiše in lokalno železni-ško prog, ki je tudi pod vodo. Danes popoldne je o tem kritičnem stanju poročal mestni tainik Feigel osebo okrajnemu glavarju dr. Lanf-šiču, ki je izjavil, da je od pomoči po-pijonirjih oziroma saperijih iz Ptuj-že zagotovljena in obenem od de-želne vlade naročena resilna akcija v znesku 200.000 kron za prvo po-moč.

Drobno.

— Kovan denar mesta Zagreba. Finančni minister je dovolil mestu Zagrebu izdajanje kovanega denarja za 260.000 K. Mesto Zagreb mora znesek za gotovost tega denarja vložiti v kronah pri glavni državni blagajni v Beogradu. Do sedaj so do-bili tako dovoljenja mesta Osijek, Temešvar in Zagreb.

— Belgrajsko dijaštvo proti teološki fakulteti. »Pobratimstvo«, di-laška zveza na belgrajskem vseuč-lišću, je sprejelo resolucijo protl osnovanju teološke fakultete na be-lgrajskem vseučlišću. V resoluciji poudarja, da se bo borilo proti teološki fakulteti z vsemi legalnimi sredstvi.

— Odhod belgrajskih maturan-lov. 15. t. m. so se odpravili bel-grajski maturanti in maturantnje na izlet na Hrvatsko in Slovenijo.

— Poneverjenje. Milan Jovano-vič, kapetan II. razreda pri vojni blagajnici beogradske posadke je dne 9. t. m. s ključki omenjene bla-gajnice pobegnul. Na podlagi izdane tiralice so ga v Skoplju prijeli. Pri njem so našli še 42.000 dinarjev. S tem denarjem je nameraval pobe-gniti v Grčijo. Omenjeno svoto so mu zaplenili in jo izročili finančni upra-vi, njega pa vojaški upravi v nadalj-nje postopanje.

— Glasbena Matica v Ljubljani ima sejo glavnega odbora v petek, dne 18. julija 1919, ob 8. uri zvečer v društveni pisarni.

— Zveza vojni invalidov za slo-vensko Štajersko je priredila v ne-deljo dne 29. junija v Narodnem do-mu v Celju shod, kjer se je izvolil nov odbor. Izvoljeni so bili: Lesko-šek Alojz, predsednik. Pak Mihael, Speglič Franc, podpredsednika. Mežnarič Ivo, tajnik. Puncer Albert, Mesarič Gustav, podtajnika. Knaust Peter, Dolar Alojz, kontrola. Bač F. J., centralni blagajnik. Odborniki: Arnshek Ivan, Leskošek Rudolf, Gračner Franc, Streicher Jos., Ko-lar Matija, Paušer Ignac, Spek Fr., Foričan I., Oset Franc, Lenart Jos., Koštomaj Franc.

— Izgon. Vodja okrajnega gla-varstva v Celovcu, Hans vitez Rai-ner zu Harbach je občinam v celov-ški okolici naročil, naj se pasivno upirajo akciji za preskrbo nelmovi-tilih slojev z žvili, ki jo je uvedlo po-veljništvo SHS zasedbenih čet. Von Rainer se je včeraj moral odstraniti čez demarkacijsko črto.

— Ščetke in košare slepcev. Ščetke prodaja oslepel vojak pri tvrdki Jos. Petelin, Sv. Petra na-sip št. 5. (za vodo). Tam se dobi-vajo konjske ščetke, ščetke za ob-leko, za čevlje, omela, metle in ščetke za umivanje rok. — Ščetke so lepo in trpežno izdelane, mate-rijal izboren. — Vse sama pristna žirna brez primesi, trave itd. Cene so dnevne. Kdor potrebuje omenje-nega blaga, naj se obrne na zgoraj navedeno tvrdko. — S tem podpi-ra tudi vojne slepce ščetkarje, katerim pripada čisti dobiček. — Tvrdka Jos. Petelin je brezplačno odstopila nekaj prostora v svoji prodajalni oslepelim vojaku, ki tam prodaja tudi košare.

— Išče se Valentin Čej, ki se je nahajal zadnji čas pri S. W. Bacon 5. II. stotinja, 4 vod, vojna pošta 443. Kdor kaj ve o njem, naj na-znani posredovalnemu uradu za be-gunce v Ljubljani.

Celjsko gimnazijsko vprašanje.

Dr. I. Rožman.

V zadnjem času se bavi javnost s preustrojem slov. gimnazij. Tako je tudi celjska podružnica slov. prof. društva sklenila višjemu šolskemu svetu predlagati, da ukrene preure-ditev celjske humanistične gimnazi-je (t. j. gimnazije, na kateri se pola-ga mnogo važnosti osobito na pouk v latinskem in grškem jeziku) v realno gimnazijo, koje ustroj hočeme pozneje natančno razviti. Namen tega sestanka je, da se tudi spodnje-štajersko delavstvo zainteresira za preustroj celjske gimnazije, ta pre-ustroj javno in odločno zahteva ter potem na reorganiziran zavod tudi svojo dečo pošilja. Preustrojen za-vođ bude nudil učencu

1. večjo izobrazbo v realijah (t. j. naravoslovnih vedah) in modernih jezikih;

2. možnost odločitve za študij na univerzi ali tehniki v poznejši dobi.

Da tudi delavstvo pošlje svojo dečo na srednje šole, je dovolj ar-gumentov. Najbolj važen je ta, da dobi na ta način delavstvo organiza-torje in duševne delavce prav iz svoje srede, ki bodo natančno po-znavali težnje in potrebe svojih lastnih vrst. Sicer ni dandanes gno-tni položaj duševnega delavca zavajanja vreden, pa vendar je tre-ba ravno v sedanjih dobi dati del-ovski deci mnogo izobrazbe, da se izpopolnijo vrste delavskih vodite-ljev. Sicer se je marsikateri inteli-gent priklopil soc. dem. vrstam, toda prava rudača armada bi morda naj-uspešneje bazirala le na pristnih delavskih voditeljih — delavskih sino-vih. Vrhu tega so momentano gno-tne razmere delavstva primerno bolj-še kot nekđaj, tako da zamore del-avec misliti tudi na višjo izobrazbo svojih otrok.

S pedagogične strani se je tedaj nasvetovalo in smatralo času in celj-skim razmeram primerno predlagati za Celje ustanovitev realne gimna-zije Tešinskega tipa, ki ima to ime od tega, da se je prvo upellal v Ti-sinu (Teschen) in se po poročilih ta-mešnjega zavoda dobro obnesel. Njegov sistem je sledeči: v začet-

nih dveh razredih se poučujejo vsi učenci po istem učnem načrtu v vseh predmetih skupno; učje se te-daj vsi latinščine in drugih predme-tov po starem učnem načrtu. Po drugem šolskem letu, t. j. za 3. raz-red se učence odloči, ali hoče postati »čisti gimnazijec« ali pa »realni gimnazijec«. Za »čistega gimnazij-ca« se tedaj dosedanji učni načrt z gimnazije nič ne spreminj; prične se učiti grščine in nadaljuje z učenjem latinščine. Realni gimnazijec pa zamenja grščino s francoščino, nada-ljuje pa z učenjem latinščine; ta razlika velja tedaj za 3. in 4. raz-red. Po četrtem šolskem letu, t. j. od 5. razreda naprej nadaljuje čisti gimnazijec svoje študije v latinščini in grščini; čisti realist pa pustil je latinščino, dobi pa mesto nje angle-ščino, kemijo in opisno geometrijo kot glavni predmet. Zraven tega je za višje razrede (t. j. od 5. razreda do 8. razreda) še skupina realnih gimnazijcev, ki obiskujejo latinšči-no in francoščino, ali pa latinščino in angleščino — oboje brez grščine. Tišinski tip ima tedaj 3 skupine:

1. čisti gimnazijci z latinščino in grščino;

2. latinorealisti ali realni gimna-zijci z latinščino v zvezi z franco-ščino ali angleščino, brez grščine;

3. čisti realisti s francoščino in angleščino brez latinščine in gršči-ne. Latinrealist in čisti realist ima-ta v realijah večjo izobrazbo kot čisti gimnazijec. To je tedaj bistvo Ti-šinskega tipa realne gimnazije, ki bi se seveda moral še našim razme-ram prikriti: mesto francoščine in angleščine bi se mogla vpeljati kot moderna jezika: nemščina in la-ščina.

Važno vprašanje nastane sedaj: v katero skupino z otrokom, ko do-vrši prva dva razreda, do koder se, kakor sem povdarjal, poučuje vse učence po skupnem načrtu. Odlo-čujoča je gotovo duševna dispozici-ja učenčeva, ki se v tem času že pojavi in ki nagiba učenca na huma-nistično ali na realistično stran. So-odločilni so potem drugi momenti, kakor uplivi domačega doma, gno-tne in krajevne razmere in drugo. Na vsak način pa nudi realna gimnazija možnost humanistične in realistične izobrazbe ter omogočuje učencu, da si določeno smer izobrazbe voli šar-tekom študija.

Kam se naj obrne čisti gimnazi-jec po maturi? Lotil se bode študija na univerzi (bogoslovja, modroslov-ja, pravoslovja, medicine), na živ-nozdravniški šoli itd. Realist bode študiral na tehniki, visoki šoli za pe-tjedstvo, rudarski akademiji, eks-portni akademiji. Realnemu gimna-zijcu se nudi študij na vseh visokih šolah, izvzemši študij bogoslovja, starih jezikov, modroslovja v o-žjem smislu in zgodovine. — Kedaj in kako ravno se bode reformirala celjska gimnazija, to je stvar vlade. Da se pa reformira, to pa je tudi stvar občinstva oziroma delavstva, ki naj preustroitev energično za-hteva in potem svoje otroke pridno na reformiran zavod pošilja. Do se-daj študirajo na srednjih šolah skoraj izključno le meščanski in kmet-ski sinovi; delavski otrok je bil na srednji šoli — bela vrana. Opozar-jam v tem smislu posebno del. sre-dišča, kakor Trbovlje, Hrastnik, Šo-štanj, Velenje i. dr. Jako nadarijene dečke bi se moralo dati izsolati; eventualno tudi na stroške — orga-nizaciji; bil bi to dobro naložen ka-pital.

Donesek k vprašanju o šolskih listih.

Zahteva po šolskih listih ni nova; a je tako aktualna, da bi ne bilo mo-dro, če bi sli molče mimo nie; zakaj uverjeni smo, da bi zanesli pōtem šolskih listov med maso več in bolj-šega duševnega blaga, nego na ga moremo pōtem šolskih knjig, ki nosi-jo med maso leta in leta — s prav neznačnimi izpremembami — eno in isto blago. A ni samo to, kar nas od-vrača od šolskih knjig; zakaj od njih nas odvrča tudi dejstvo, da skoro vse dosedanje šolske knjige niso bi-le drugega, nego reklama za gotovo vrsto izvoljencev sreče in lahka pridobitev postranskega zaslužka.

Vemo, kritikovati je lažje, nego delati; a zdi se nam, da je objektiv-na kritika in kritika v pravem času več vredna, nego pa izkazano delo. In je kot objektivno kritiko in kritiko v pravem času smatrate naš današ-nji fragment k vprašanju o šolskih listih.

Najprej moramo odgovoriti na vprašanje, če je zgoraj omenjena za-hteva sploh izvedljiva. Ob sponum na to je nam šinila v glavo misel, na »Družbo sv. Mohorja«; zakaj če zmore ta za svojih 80 do 90 tisoč članov letno 5 knjig za nezmatno ce-

no 2 do 4 K, potem ni dvoma, da bi tudi državna knjigarnica za svojih 150—200 tisoč odjemalcev zmogla za podobno ceno letno 4 številke šolskega lista, v izmeri 5 do 10 tiska-nih pol; v mnogih slučajih bi morda niti tolikega obsega ne bilo treba.

Ko govorimo o državni knjigar-nici, se nam zdi potrebno omeniti, da imamo ob nji v mislih filijalko za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. In ko govorimo o njenih 150 do 200 ti-sočih odjemalcev, imamo v mislih šolsko mladino Slovenije. Ker pa mo-ramo teh 150 do 200 tisoč odjemal-cev razdeliti na 3 skupine, t. j. nižjo, srednjo in višjo, se ume, da bi bilo treba izdajati trije različnih šolskih listov za učence in učenke osnovne šole; in le osnovno šolo imamo v mi-slih, ko govorimo k vprašanju o šol-skih listih; to povdarjamo zaradi tega, da ne dregnemo med ose. In še nekaj se nam zdi potrebno omeniti; in to je naša statistika zaradi zgoraj omenjenih 150 do 200 tisoč učencev in učenk; da nas ne bo ta in oni lovili, omenimo, da smo vzeli to pavšalno, a zdi se nam, da smo segli prej pre-nizko, nego pa previsoko.

Seveda, razdelitev števila 150 do 200 tisoč odjemalcev na 3 skupine, bi znižala število odjemalcev na 50 do 70 tisoč za vsak list; no, tudi ob takim številu odjemalcev bi se dr-žavni knjigarnici ne bilo treba bati za njen obstanek; sosebno takrat ne, če bi imela državna knjigarnica tudi svojo tiskarnico, kjer bi lahko tiska-la poleg šolskih listov tudi knjige za šolarske knjižnice, tiskovine za šole, učila, šolska naznanila itd. Da pa ne bomo s tem dregnili v sršeneve gnezdo, moramo omeniti, da bi izha-jala državna knjigarnica tudi brez lastne tiskarnice in bi se vse toza-devno delo prav lahko porazdelilo na več tiskarnic; a konkurenca v tem oziru bi bila državni knjigarnici samo v korist.

Torej, to stran bi bila zadeva več ali manj izvedljiva; bojazen za-radi papirja itd. pri tako važni za-devi, ni umestna. Težja pa bo stvar zaradi urednikov in sodruđnikov.

Lotimo se najprej urednikov. Da bi mogel obvladati tako ogromno delo en sam urednik, to je izključeno. Tudi trije uredniki, to je eden za šolski list za nižjo skupino, itd., hi dela ne zmogli; zakaj pomisliti moramo, da bo treba snov v li-stih deliti na jezikovno, matematič-no, realno in ročnostno; pomisliti pa moramo tudi, da se vsak izmed ravnokar naštetih oddelkov cepi v več pododdelkov.

Iz ravnokar povedanega je raz-vidno, da bo zadeva zaradi uredni-kov zelo komplikirana; in najhujše pri vsem tem je dejstvo, da se temu ne da od pomoči izlaska; zakaj za urednika šolskega lista ni dober vsak šušmar, na magari je spesnil že kako pesem, spisal kako povest, objavil kak bojevit članek itd. Tu bo treba mož s širokim obzorjem; a to ob-zorje mora urednik obvladati z umom in ne z jezikom; zakaj urednik-mora biti središče, ki vabi, združuje in vodi; urednik mora svojo stvar razumeti, mora poznati čisto jasno svoj cilj, mora biti odkritosrčen, po-trpežljiv s sodruđniki in ne sme da-jati nikomur potulhe itd. To je pre-cejšnja porcija čednosti; in le malo je mož, ki združujejo v sebi vse to. Iskati jih bode treba širom Slovenije, in sicer pri vseh firmah, pa naj bo ista označena z JDS, ali z VLS, ali pa magari tudi z JSDS. Povsod je nekaj pametnih mož; in zaradi tega je nedopustno in škodljivo, če hoče vzeti ena firma vso modrost sama v zakup, na magari bi ta nosila tudi po-nosni napis UJU. Posebno pa se bo treba ob ti izberi otepati one vrste ljudi, ki jih označujemo z besedico — domišlavci; zakaj ti so predržni, nasižni in imajo tako dolg jezik, da nženče z njim v kozji rog tudi može velikega duha; tako sodi naš veliki romar, in on sodi prav.

(Konec prih.)

Pismo iz Maribora.

On in naš kralj.

Kot dober Jugoslovan se nisem mogel ustavljati, da ne bi kupil slav-nostno otrobojčnega Mar. delavca, reklamnega lista za tukajšnje advokate. — In gled, prva beseda: dr. Ro-sina in zraven: Naš kralj. Da mora on, ob takih prilikah t. j. 18. avg. prejšnjih let in sedaj po novem štetju 12. jul. biti prvi med prvaki, najlo-jalnejši med lojalnimi, to mu mora biti po usodi odmenjeno. — Tu nam ne gre za osebo kralja, nego za naš-šega dičnega, »bodočega« župana Maribora. Čemu baš on vedno ob takih lepih prilikah stoji na prste in se pokaže v vsej svoji visoki višo-košti? V drugih časopisih he navada, da prednik — brez podpisa — torej brez osebnega bahaštva opravi take

posle. To pa kakor g. doktor stopa v ospredje, nam diši vendarle po bi-zantinizmu, kar se nam tembolj čudno zdi, ker je inače g. doktor pre-cej avtokratske nature. Kar pa se tiče njegovega okusa, ko v članku, kjer govori o kralju obenem nečino zafrkuje ljudi iz prejšnjih dob, ki so v čast Habsburžanom na pojedinah slavili »krvavega« Franca Jožefa. In »ljajnah, ki so luščile avstrijske him-ne, in ob pijanih zgubah v gostilni«, se pač ne da dvigniti ono slavnostno razpoloženje ob rojstnem dne — no-vega kralja.

To bi bil g. urednik Šega mogoče boljše zadel.

Ta članek o kralju se nam je to-rej zdel precej kmečko — robat.

O monarhiji pa, ki tekmuje z re-publiko glede svobodne (!) razvo-ja, bi se pa dalo marsikaj bridkega povedati — takim republikanskim avtokratim, kakor je, kot znano, naš »bodoči« župan.

G. Strniši pa bodi povedano, da naj za kralja zлага malo boljše pesmi!

Štrajk v delavnici južne železnice v Mariboru?

Saj pravzaprav štrajka ni bilo, celo pa ne zato, ker niso hoteli praznovati Petrovega rojstnega dne; kakor to trdijo v svoji hudobnosti Male novice.

Bilo pa je tako-le: Ob 3. oz. 15. pop. so v kurilnici začeli stavkati za 1 uro, v ta namen, da bi vodstvo juž-ne železnice v Lj. pustilo 4 delegate ki že mesece in mesece čakajo na to, k direktiji na Dunaj, kjer bi že kon-čno pri direktiji glede zboljšanja oz. izenačenje v plačah dosegli kak kon-čen rezultat. Da je vlada oz. od Zveze inspirano vodstvo južne žel. prav iz strankarskih ozirov skušalo to potovanje — demokracično — preprečiti, hodi samo omeneno. Po pretekli uri in pol je delavstvo speč začelo delati — torej so v eni uri po-zabli na — rojstni dan kralja, kaj ne, g. Žebot?

Zdaj šele ob 17. se je razglasilo, da se danes t. j. 12. t. m. ne dela v čast rojstnega dne kralja Petra. No, delavstvo ne bi nič ne reklo proti tomu, da ni bilo s tem tudi rečeno, da ta dan ne dobijo plače — in proti temu so — upravičeno nastopili. — kajti niti cesar avstrijski ni hotel, da bi se moralo pod tem pogojem slavi-ti njegov rojstni dan, zato pa so ta-krat tudi vedno delali.

Taka je resnica in za to damo de-lavstvu popolnoma prav, kajti kralj Peter sam ne bi pritrđil, da mora kdo radi njega izgubiti 20 do 25 K dnevnega zaslužka! Tako je ta stvar, da veste — denuncijanti!

In otroci zaradi neumne uredbe, da so bile prodajalne zaprte, danes niso dobili ameriškanskega mleka. Kdo bi se ne zjojal nad takimi ne-umnimi odredbami.

Amerikanska mast.

V Mariboru jo prodaja aproviza-cija revnejšim slojem po 28 kron, v Ptuj, pa, ki železniško ni nič dosti bližji kakor Maribor, pa prodaja po 24 kron za vsakega. Odkod ta raz-lika? Če si je mariborska občinska aprovizacija tekom voiske nakopala dosti dolga (nad 1 milion), potem naj ta dolg poravnata na drug način, ne pa z mastjo za revnejše sloje, kajti draginja je od dne do dne večja.

Iz Slovenije.

Laško.

Sestanek naših zaupnikov, ki se je vršil dne 13. julija, je bil dobro obiskan. Ob 9. uri pozdravi s. Štefe navzoče sodruže in sodružice. So-drug Krušic je podal poročilo o sa-danjem strankinem delovanju v Laš-škem in okolici kakor tudi poročilo o blagajniškem stanju. Sodr. Koleša je pojasnil idejo socializma. Pou-darjal je, da ni dovolj, da imamo že lepo število organiziranih članov, temveč da moramo te člane tudi vzgojiti. Ne gre nam zato, da bi so-drugi in sodružice plačevali strankin davek, temveč da postanajo odločni bojovníki za socialistično idejo. So-drug Košir je poudarjal važnost se-stankov, da se sodruži medsebojno spoznavajo ter se utrjujejo v borbi za uresničenje socialistične ideje. Nato se je izvolil nov odbor: Soča-sno so bili izvoljeni sledeči sodruži: Koleša Viktor, predsednik; Košir Josip, namestnik; Hrastnik Rolf, tajnik; Jenčič Martin, namestnik; Smodej Josip, blagajnik; Vaca Vac-lav, Bera Pavel, Topole Anton, Kle-novšek Omerin, Kažibč Marjan, Ste-fe Martin, Ocvirk Franc, Šipek Al-bert, Šipek Josip, Čuček Rudolf, kontrolorji in zaupniki. Sodr. Koleša se je nato zahvalil vsem za zaupa-nie ter pozval odbor, v katerem so

zastopane vse stroke, kakor tudi vse ostale sodruge in sodružice na restno delo.

Zagorje ob Savi.

Brali smo v »Napreju«, kako žaljivo je pisal klerikalni »Domoljub« o osemurnem delavniku. Gospoda okoli »Domoljuba« bi seveda kaj rada videla, da bi delavec delal kot vprežna živina. Gospodje, ki so napisali take stvari, naj bi preje vprašali kakega delavca, ki se že leta in leta trudi in ubija z delom, pa nima od vsega ničesar, še celo toliko ne, da bi bilo za njegov pogreb! Potikal sem se 22 let po svetu, delal v rudnikih in drugod, pa mi osemurno delo ni bilo nikoli prekratko. Vas pa boji najbrže glava, če niste delali najmanj 16 ur na dan. Ali ni res, vi »Domoljubovci«? Vprašujete kaj naj delavec celih 16 prostih ur počenja, vi pa seveda ne poveste tega, da imate po pisarnah napisano: Uradne ure od 8. do 11. in od 2. do 4.1. Koliko ostane torej prostih ur? — Ko sem bil v Belgiji, na Nemškem, Francoskem, sem res lahko izhajal z delom. Potem pa sem se ob prostem času lotil študiranja in se marsikaj naučil! Ne mislite, da ne zna delavec v prostih urah drugega kot piti! Jako se motite o delavstvu! V domačih rudnikih je tako delo, da se tudi z osemurnim delom tako utrudim, da nisem zmožen ničesar brati po delu. In potem vam pride »Domoljub« in govori na tak način o delovnem času! Pridite vendar k nam, pa boste rekli: Ubogi delavec, tako garajš, pa tako malo zaslužiš! J. Š.

Celle.

Čitali smo nedavno v »Napreju«, da je bilo nekaj naših sodrugov aretiranih. Pri tem se je imenovalo tudi nekega »Preglja«. Ne moremo si kaj, da ne bi o njem povedali nekaj, o čemur naj javnost sama presodi. Ta mož je bil za časa stare Avstrije kaj vnet za odlikovanja. Po svojem neumornem delovanju (saj veste, kako je moralo biti) si je pridobil celo zlato kolajno pro fortitudine et meritibus (za hrabrost in zaslug). Ko smo drugi kot Jugoslovani zagovarjali idejo samoodločbe, le on v času najhujše avstrijske-germanske ekspanzivnosti in persekucij lovil kolajne. Lokalne, da celo za posamezne postaje namenjene depeše, je brzojavil izključno v nemščini, in to še po prevratu! Kot »strokovnjak« je ostal namreč še vedno na svojem mestu. Ko je namreč videl, da je Dunaj izčrpan, je obrnil plašč in se kot »Jugoslovian« podal v boj proti jugoslovanskim delavcem — trpinom. Zdi se kot da bi »demokracija« Jugoslavija res bila »perflugium« vseh raznih značajev...

Kočevje.

JDS poka in se ruši po celi Sloveniji. V Kočevju pa je kar čez noč nastala velika katastrofa. Kaj je bilo tako hudega, da je razdvojilo zveste pristaše liberalne stranke, gospoda dr. Sajovica, Kajfeža, Repovža itd., nas ne briga. Zanimive pa so druge stvari. Že nekaj mesecev imamo v Kočevju novega postajenačelnika, mogočnega Repovža. Pravilno spoznavati smo ga pričeli še le zadnji čas. Po shodih so mu usta polna demokratizma, v kavarinah njegove kretnje kavalirske, v službi pa svoje uslužbenec nezaslišano šikanira. Ni več varno iti mimo postaje. To le mimogrede. — Dr. Sajovic, predsednik JDS je na svojo pest izključil iz stranke med drugimi tudi postajenačelnika Repovža zaradi njegovega samolastnega profistrankarskega delovanja ter to zadevo svečano javil — ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani, češ, da dobi g. Repovž tudi od zgoraj, kar mu gre. Pa se je zmotil mož jurističnega razlaganja.

Postajenačelnik ima pod seboj precej železničarjev. Ne bodi len, jih skliče neko popoldne v čakalnico, kjer so morali vsi podpisati, da so na njegovi strani. Dne 3. julija pa je bil sklican shod, na katerem je moralo priti vse, kar še života ni na njegovi milosti. V enournem govoru je g. Repovž neusmiljeno raztrgal dr. Sajovica in obtešal veleposestnika Kajfeža. Nato so se izvršile volitve. Tajnik je preje še poročal, da je že pred dvema mesecema izstopil iz stranke. Zapisnikar in blagajničar nista bila prisotna. Podpredsednik je dajal poročila s koščka papirja, češ vse knjige so poskrile. Po glasovanju, kjer je glasovalo okoli 70 prisotnih, za glasovanje sploh neopravičenih, je g. Repovž odnesel zmago. Izvoljen je bil za predsednika in se takoj drugi dan ponosen odpeljal v Ljubljano poročat ravnateljstvu o svoji izvolitvi.

Radovedni smo, kaj ima ravnateljstvo drž. železnic opraviti s tem, če li kdo od JDS stranke ni ne!

Pri premogokopnem konzumu se je razdeljevalo od ostalega sladkorja delavcem, ki delajo v rudniku po tri četrt kilograma sladkorja, tistim pa, ki ne delajo tam, pa samo po pol kilograma. Ravnatelj je vsako tozadevno pritožbo razburjen odbil. Ne vemo, čemu se dela v tem take razlike! Delavci bi želeli, da ravnatelj že gre vendar slednjič v pokoj, kamor spada.

Guštani — Ravne.

Pri nas je delavstvo potrto in zbegano, kakor nikjer drugje. Nacionalistična furja nam je napravila voliko škode, posebno pa delavcem, ki so bili hujskani enkrat od ene, drugič od druge strani.

Če greš po cesti vse te pozdravlja. Misliš si: Zelo izobraženi so ljudje tega kraja. To pozdravljenje ljudi pa je plaho, ker pri vsakem takim pozdravu si mislijo: Že zopet denuncijant!

Delavce v guštanski jeklarni je nemška buržoazija skušala izrabiti

Najnoveljša poročila.

ITALIJANSKI ŽELEZNIČARJI STAVKAJO.

Trst, 16. Osrednji odbor železničarske organizacije v Italiji je sklenil, da se italijanski železničarji pridružijo splošni stavki, ki se vrši 20. in 21. t. m. V Italiji bo torej tekoma mednarodne splošne stavke ustavljen tudi ves promet.

ITALIJANSKA POLICIJA SE UDELEŽI STAVKE.

LDU. Chiasso, 16. (ČTU.) Policisti v mestih Milan, Rim, Genova in Turin so sklenili, da se tudi udeležijo splošne stavke 21. t. m., ako ne bodo ugodili njihovim zahtevam.

NEMIRI V ITALIJI.

LDU. Rotterdam, 16. (DunKU.) »Telegraph« poroča od nedelje iz Milana: Nemiri zaradi draginje živila se tu in tam nadaljujejo. V Vidmu je o priliki nekega shoda prišlo do spopada s četami in so bile ubite štiri osebe.

SOCIJALISTIČNI KONGRES V BOLOGNI.

LDU. Saint Germain, 16. (ČTU.) »Avanti« objavlja, da se bo sklical izreden nacionalistično socijalistični kongres v Bologni od 7. do 10. septembra. Italijansko vodstvo stranke je sklenilo, da se pridruži tretji moskovski internacionali. Darovala je tisoč frankov za Jaurèsov spomenik.

STAVKARSKO GIBANJE V NEMČIJ.

LDU. Berlin, 15. (ČTU.) »8 Uhr Abendblatt« poroča o stavkarskem gibanju med nemškimi poljedelskimi delavci: Ne da se tajiti, da bo nemška žetev resno ogrožena, ako bi se še dalje širila stavka poljedelskih delavcev. Dosedaj so na pristojnem mestu v Berlinu dobili poročila o izbruhu stavke poljedelskih delavcev le na Pomorjanskem in v Vzhodni Prusiji, na novo pa so sedaj došla poročila iz Srednje Nemčije in iz Saksonskega, da se tudi tam pojavljajo slična gibanja. Kakor je videti, ne gre samo za gospodarsko stavko, temveč tudi za politično.

MESČANSKA STAVKA V BERLINU.

LDU. Berlin, 16. (DunKU.) »Abend« poroča iz Strahlsunda, da je kot odgovor napovedana mesčanska stavka danes popoldne začela.

KOMUNISTI V GRADCU.

LDU. Gradec, 15. (ČTU.) Štajerski komunisti so se ločili od dunajskih in budimpeštanskih sodrugov. Komunist Bergauer je izdal odkritja o škandaloznem gospodarstvu v graškem odboru komunistične stranke. Na včerašnjem shodu so komunisti dosedanjemu odboru izrekli popolno nezaupnico, tako, da je moral odbor odstopiti. Vršile so se nove volitve. Novi odbor se je že začel pogajati z vodstvom socijalno-demokratske stranke na Štajerskem, da omogoči skupno delovanje delavstva.

ZA SAMOODLOČBO NEMCEV V JUŽNEM TIROLU.

LDU. Lugano, 15. (DunKU.) Glasom poročil italijanskih listov je poslanec Turatti izjavil v včerašnji špi žbornice: Prejeli smo dokument, ki nam krč srce; obširne peticije, v kateri zahteva 175 občin gorenje adlške doline, da se spoštuje pravica samoodločbe narodov. Turatti je potem govoril o vsebini te spomenice, ki povdarja nedopustnost, da bi se nemška južna Tirolska pridelila Italiji brez ozira na pravice samoodločbe. Med protestom desnice in nacionalistov je iz-

javil Turatti: Kot državljani, kot socialisti in kot narodni zastopnik upam, da boste poslušali izraz te proste volje prostega naroda in da naj njegova želja triumfira. S temi besedami je Turatti izročil spomenico predsedniku zbornice.

GROF KAROLYI V ITALIJI.

LDU. Dunaj, 15. (ČTU.) Grof Mihael Karolyi je s svojo ženo in svojim tajnikom nadporočnikom baronom Weszelkyjem v soboto prispejal na Dunaj v družbi italijanskega vojaštva. Prinesel je seboj pet milijonov kron. Odpotoval je v Italijo.

EVAKUACIJA POLJSKEGA OZEMLJA.

LDU. Nauen, 16. (Brezžično.) Končna izpraznitev ozemlja, ki ga morajo Nemci odstopiti Poljakom, se bo izvršila koncem avgusta ali začetkom septembra. Mesto Torun bo izgubilo značaj obmejne trdnjave ter bosta v njem nastanjena samo dva poljska polka.

POSVETOVANJA O TEŠINSKI ŠLEZIJI.

LDU. Moravska Ostrova, 16. (ČTU.) Kakor poroča »Dzennik Cieszynski«, bo danes v Krakovu prva seja čehoslovaške poljske komisije o vprašanju tešinske Šlezije. Poljake bodo v tej komisiji zastopali: Pitkowski, pater Lendsin, poslanec Kunicki, Daszinski, profesor Stanislaw Kratki, dr. Ernest Adam, dr. Czaklinski in dr. Vladislav Niclejda.

ODPRAVA CELIBATA UČITELJIC NA ČESKEM.

LDU. Praga, 15. V odseku za kulturo so sklenili odpravo celibata učiteljic na ljudskih in meščanskih šolah. Sklenili so tudi ustanovitev samostojne katoliške teološke fakultete v Bratislavi, medtem, ko so odklonili ustanovitev take fakultete v Brnu.

AVTONOMIJA VZHODNE GALICIJE.

LDU. Moravska Ostrova, 16. (ČTU.) Glasom poročil krakovskih

listov, bo avtonomija Vzhodne Galicije tako urejena, da se bo ustanovil lokalni parlament za zadeve kulture, prometa, dobrotelnosti, lokalne avtonomije itd. Ukrajinski jezik bo ravno tako, kakor poljski, uradni jezik.

PROTI NAVIJALCEM CEN V FRANCIJI.

LDU. Saint Germain, 16. (DunKU.) Francoska vlada je poslala Reya imenovala za generalnega komisarja za prehrano. Za navijanje cen so določili kazni od dveh mesecev do dveh let ječe, in denarne globe od 500 do 50.000 frankov. Ako se špekulira z živili, obleko, črevlji in drugimi potrebnimi predmeti, se kazni more zvišati na tri leta in 200.000 frankov.

Aprovizacija.

Liubljanski prodajalci sladkorja se vabijo, da se takoj osebno zglase v aprovizacijski pisarni na Poljanski cesti 13, in sicer med 8. in 10. uro dopoldne.

Liubljanski prodajalci sladkorja se vabijo, da pridejo takoj h tvrdki Šarabon po sol, ki se bode prodajala na izkaznice, in sicer: iz I. do III. okraja 19. julija; iz IV. do VI. okraja dne 20. julija in iz VII. do X. okraja dne 21. julija.

Sol za obrtnike in zavode se nakazuje v aprovizacijski pisarni na Poljanski cesti št. 13.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

V Ljubljano potujočemu slav. občinstvu se priporoča Restavracija v Prešernovi ulici šte. 9.

Agitirajte za naše časopisje!

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z I^a referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

Zidarje in tesarje

večje število, sprejme v delo na Jese-nicah proti najboljši plači pod vodstvom zidarskega polirja g. A. Battelina **stavbeno podjetje Viljem Treo.** Stanovanje v barakah, lastna skupna kuhinja itd. — Zglasiti se je v pisarni: **Marije Terezije cesta šte. 10.**

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1¹/₂ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.